

การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษาแขวงสามวาตะวันตก
เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร¹

Development the quality of life of the elderly Sam Wa Tawan Tok
Subdistrict Khlong Sam Wa District Bangkok Province.

นางสาวธมนวรรณ อุดมศรี²

ดร.ศิริรักษ์ นิตน์เอก³

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษาแขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานครมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการผู้สูงอายุในแขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา ศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการผู้สูงอายุ และนำข้อมูลข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข กำหนดแนวทางการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ แขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ผู้ให้ข้อมูลคือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของแขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตคลองสามวาจำนวน 2 คน และผู้สูงอายุจำนวน 5 คน ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสอบถามจากเจ้าหน้าที่และใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับฝ่ายผู้สูงอายุ โดยมีขอบเขตการศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านความเป็นอยู่ที่ดี ด้านรายได้ ด้านกิจกรรมนันทนาการและการรวมกลุ่มทางสังคม ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการของผู้สูงอายุในแขวงสามวาตะวันตก มีโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาทั้งสิ้น 5 โครงการและ 1 กิจกรรมโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี สภาพคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในด้านสุขภาพร่างกาย พบว่าสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเองและช่วยเหลือตัวเองได้ เช่น รับประทานอาหาร อาบน้ำแต่งตัวปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการผู้สูงอายุที่สำคัญคือ ขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญในการดูแลรักษา

¹บทความจากการศึกษาอิสระเรื่อง “การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษาแขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร”

²นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³อาจารย์ประจำหลักสูตร

ผู้สูงอายุทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ดังนั้นแนวทางการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านนี้คือการส่งเสริมให้ประชาชนและผู้สูงอายุในแขวงสามวาตะวันตกมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลรักษาสุขภาพตนเอง และการดูแลผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม

ด้านความเป็นอยู่ที่ตีพบว่า ผู้สูงอายุมีบ้านเป็นของตนเองซึ่งเป็นบ้านจัดสรรเพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่มาจากต่างจังหวัดมาตั้งรกรากที่นี่ สภาพบ้านมีโครงสร้างที่แข็งแรง สภาพบรรยากาศรอบบ้านดี อย่างไรก็ตามพบว่ายังมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการผู้สูงอายุคือ สภาพบ้านส่วนที่เป็นไม้เริ่มชำรุด ไม่สามารถป้องกันโจรผู้ร้ายได้ ขาดงบประมาณในการซ่อมแซม ลูกหลานไม่ให้ความสำคัญในการดูแลผู้สูงอายุ ดังนั้น แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการบริหารจัดการผู้สูงอายุในด้านนี้ ควรมีการจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือประชาชนเพื่อเป็นศูนย์กลางในการช่วยเหลือซ่อมแซมที่พักให้กับผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง ไม่มีบุตรหลานดูแล ด้านรายได้พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพที่รัฐบาลจ่ายให้ในแต่ละเดือน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการผู้สูงอายุคือ การจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุที่เสียชีวิตไปแล้ว เนื่องจากเจ้าหน้าที่ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลเพื่อตรวจสอบการมีชีวิตของผู้สูงอายุได้ ดังนั้นแนวทางการปรับปรุงแก้ไขการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในด้านนี้คือ การเปลี่ยนวิธีการรับเบี้ยยังชีพจากเงินสดให้เป็นรับเบี้ยยังชีพผ่านบัญชีธนาคารกรุงไทย และส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมให้กับผู้สูงอายุ ด้านกิจกรรมนันทนาการและการรวมกลุ่มทางสังคม พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีสภาพร่างกายพร้อมที่จะเดินทางไปทำบุญ พบปะสังสรรค์กับญาติพี่น้องและเพื่อนๆได้เข้าร่วมกิจกรรมได้เป็นบางโอกาส แต่ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการผู้สูงอายุคือผู้สูงอายุบางส่วนไม่ยอมเข้าร่วมกิจกรรมเนื่องจากร่างกายไม่แข็งแรง และเดินทางไม่สะดวก แนวทางการปรับปรุงแก้ไขการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในด้านนี้คือเขตคลองสามวาควรจัดรถรับส่งผู้สูงอายุที่ไม่สามารถเดินทางมาร่วมกิจกรรมได้

คำสำคัญ : คุณภาพชีวิต, ผู้สูงอายุ, แขวงสามวาตะวันตก

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคม ซึ่งเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาโดยเฉพาะโครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุกำลังเป็นประเด็น ที่หลายประเทศทั่วโลกให้ความสำคัญอย่างประเทศที่กำลังพัฒนา ประชากรผู้สูงอายุมีอัตราเพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งประเทศไทยก็มีอัตราการเพิ่มของผู้สูงอายุมากขึ้น ส่วนหนึ่งก็มาจากความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์และทางด้านสาธารณสุขและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้ประชากรผู้สูงอายุมีความรู้ความเข้าใจในการป้องกันดูแลใส่ใจสุขภาพของตนเองมากขึ้น รวมทั้งบุคคลในครอบครัวและสังคมรอบข้างที่คอยให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือและให้ค้อยกำลังใจ

จากข้อมูลสถิติของผู้สูงอายุ ในปี พ.ศ.2565 กรุงเทพมหานคร มีผู้สูงอายุประมาณ 1,210,828 คนและพื้นที่เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร มีประมาณ 28,948 คน ส่วนพื้นที่แขวงสามวาตะวันตก มีประมาณ 8,543 คนซึ่งถือว่ามียานวนประชากรผู้สูงอายุสูง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในสังคมอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการขยายตัวของเขตเมือง ทำให้เกิดผลกระทบการดำเนินชีวิตผู้สูงอายุในชุมชน และปัญหาการบริการจัดการของภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาซ้ำซ้อนของนโยบาย ปัญหาความล่าช้าในการแก้ไข และปัญหาผู้รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ที่ขาดการบูรณาการและขาดความต่อเนื่อง ปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดกับผู้สูงอายุในพื้นที่แขวงสามวาตะวันตก

ด้านสภาพร่างกาย ผู้สูงอายุจะมีโรคประจำตัวได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง โรคสมองเสื่อม โรคเบาหวาน โรคข้อเข่าเสื่อม เป็นต้น

ด้านความเป็นอยู่และครอบครัว ผู้สูงอายุจะอยู่บ้านตามลำพัง ไม่มีคนคอยดูแล ต้องทำกิจวัตรประจำวันเอง เนื่องจากลูกหลานออกไปทำงานนอกบ้าน ทำให้รู้สึกเหงา ว่าเหงา จิตใจ อารมณ์ มีความวิตกกังวล

ด้านรายได้ ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุไม่มีรายได้ ต้องอาศัยลูกหลานคอยช่วยเหลือ มีแต่เงินผู้สูงอายุที่รัฐให้ ซึ่งไม่เพียงพอในการใช้จ่าย

ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม จะมีความกังวลใจ อ่อนไหวง่าย อยากรู้คนเดียว กลัวว่าอายุมากแล้วสังคมจะไม่ยอมรับ หรือไม่มีประโยชน์กับสังคม

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตวิธีวิจัย

1. ขอบเขตที่เกี่ยวกับเนื้อหา ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ แขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในด้านสภาพอารมณ์ที่ดี ด้านสภาพร่างกายที่ดี ด้านความเป็นอยู่ที่ดี ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม และด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

2. ขอบเขตที่เกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่ ผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร

3. ขอบเขตที่เกี่ยวกับเวลา เดือนตุลาคม พ.ศ.2566 - เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2566
4. ขอบเขตที่เกี่ยวกับวิธีการรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ สื่อต่างๆ
5. ขอบเขตที่เกี่ยวกับตัวแปรที่ต้องศึกษา ลักษณะส่วนบุคคล และคุณภาพชีวิตด้านต่างๆ

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 7 คน ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสำนักงานเขตคลองสามวาจำนวน 2 คน และผู้สูงอายุจำนวน 5 คน

ประโยชน์ของงานวิจัย

1. ทำให้เข้าใจการบริหารจัดการคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ สามารถนำไปใช้ในการ ดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง
2. สามารถวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ แขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร
3. สามารถนำแนวทางมาใช้ในการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ แขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลจากตัวหนังสือ เอกสารต่างๆ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนค้นคว้าข้อมูลในการทำวิจัยจากอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นส่วนของแนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและการวิจัยภาคสนาม โดยการใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi – Structure or Guide Interviews) โดยสอบถามจากผู้ให้ข้อมูลหลักคือ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตคลองสามวา จำนวน 2 คน เพื่อใช้วิเคราะห์สภาพคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุในแขวงสามวาตะวันตก จำนวน 5 คน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ผู้ศึกษาใช้วิธีการคัดเลือกตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ผลการศึกษาวิเคราะห์

1. การบริหารจัดการคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ด้านสุขภาพร่างกาย

จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุจำนวน 5 คน พบว่า สุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเองได้ โดยช่วยเหลือตนเองในด้านการรับประทานอาหาร การดื่มน้ำได้ด้วยตนเอง ส่วนการทำกับข้าวส่วนใหญ่ก็ทำด้วยตัวเอง เนื่องจากลูกหลานไปทำงานและพักอาศัยอยู่ไกลที่ทำงาน บางคนอยู่กับสามี จึงต้องดูแลตนเอง กิจกรรมที่ทำในแต่ละวันคือ การเฝ้าบ้าน ส่วนการปฏิบัติกิจวัตรด้านการอาบน้ำ ชำระร่างกาย และการแต่งตัวของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ มีความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรได้ด้วยตนเอง สามารถอาบน้ำชำระร่างกายแต่งตัวได้ด้วยตนเอง ส่วนใหญ่ยังสามารถเลือกซื้อเสื้อผ้าด้วยตนเองได้ ซึ่งเป็นกลุ่มผู้สูงอายุช่วงต้น อายุ 60-69 ปี เป็นช่วงที่ยังสามารถปฏิบัติกิจวัตรต่างๆ และตัดสินใจเลือกซื้อของใช้ส่วนตัวได้ ร่างกายแข็งแรง ยังสามารถปฏิบัติภารกิจนอกบ้านได้ เช่น การเดินห้างเลือกซื้อของใช้ส่วนตัว การท่องเที่ยวไปในสถานที่ต่างๆกับลูกหลานหรือกลุ่มเพื่อน เป็นต้น ส่วนการปฏิบัติกิจวัตรในการไปตลาดซื้อพบผู้สูงอายุที่อยู่ในช่วง 70 ปีขึ้นไป ไม่ได้ออกไปตลาดซื้อของด้วยตนเอง แต่เป็นหน้าที่ของลูกหลานในการไปซื้อกับข้าวและของใช้จำเป็น แต่บางส่วนอยู่บ้านกับสามี-ภรรยา ก็ยังสามารถออกไปตลาดซื้อของได้ด้วยตนเอง ส่วนผู้สูงอายุในช่วงอายุ 60-70 ปี สามารถออกไปตลาดซื้อกับข้าว และยังสามารถขับรถไปห้างสรรพสินค้า เพื่อซื้อสินค้าของตนเองได้ บางส่วนยังสามารถขับรถไปเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวต่างจังหวัดไกลๆด้วยตนเองได้ เนื่องจากช่วงอายุ 60-70 ปี ยังเป็นผู้สูงอายุในช่วงต้นสุขภาพร่างกายยังแข็งแรง ยังมีร่างกายที่แข็งแรง ดูแลตนเองได้ การออกกำลังกายของผู้สูงอายุพบว่า ส่วนมากออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เช่น การเดิน การปั่นจักรยาน เดินแอโรบิก หมุนฮูล่าฮูป และเครื่องเล่นที่ศูนย์เยาวชนเขตคลองสามวาจัดไว้ให้ เป็นประจำทุกวัน ผู้สูงอายุบางส่วนไม่ได้ออกกำลังกายจริงจัง โดยให้เหตุผลว่า ร่างกายไม่แข็งแรง แขนขาไม่ค่อยดี เหนื่อยง่าย แต่จะมีภารกิจที่บ้านทำประจำวันในด้านต่างๆ เช่น กวาดบ้านทั้งในบ้านและบริเวณบ้าน รดน้ำต้นไม้ ปลูกผักสวนครัว เป็นต้น ผู้สูงอายุได้ให้ความเห็นว่าการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันเท่ากับเป็นการออกกำลังกายแล้ว การตรวจสุขภาพประจำปีสำหรับผู้สูงอายุจากการสัมภาษณ์ จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้สูงอายุส่วนน้อยที่ให้ความเห็นว่าสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง ส่วนใหญ่ยังแข็งแรงอยู่ ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีโดยการคัดกรองโรคเบื้องต้น ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง โรคไขมันในเส้นเลือด โรคเบาหวาน จากศูนย์สาธารณสุข 64 คลองสามวา โรงพยาบาลของรัฐและโรงพยาบาลของเอกชน ส่วนใหญ่ไปด้วยตัวเอง บางคนก็ไม่ได้ตรวจทุกปีเพราะไม่ย่อกลงไปตรวจ เดินทางลำบากไม่มีใครพาไป

ด้านความเป็นอยู่ที่ดี

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุจำนวน 5 คน พบว่า ด้านการมีที่พักอาศัย และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มีบ้านเป็นของตนเองซึ่งเป็นบ้านจัดสรร เพราะผู้สูงอายุมาจากต่างจังหวัดมาตั้งถิ่นฐานที่แขวงสามวาตะวันตก สภาพบ้านเรือนแข็งแรงดี อากาศปลอดโปร่ง บ้านเรือนไม่แออัด ถนนกว้าง ความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีบริเวณบ้านพอสมควร มีอากาศถ่ายเทสะดวก มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วน

เช่น ทีวี ตู้เย็น หม้อหุงข้าว พัดลม มีน้ำประปาใช้ทุกครัวเรือน มีส่วนที่ต้องดูแลซ่อมแซมคือ ห้องน้ำ โถส้วมต้องเป็นแบบชักโครก เพื่อให้ผู้สูงอายุนั่งสะดวกในการขับถ่าย เป็นต้น สำหรับการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลทางฝ่ายที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องจะมาทำการเก็บ โดยใช้รถสี่ล้อของสำนักงานเขตโดยเก็บชุมชนละ 2 วัน ต่อสัปดาห์ แต่สำหรับขยะเปียก ชุมชนจะนำมาทำเป็นปุ๋ยหมักในบางครั้ง ส่วนสภาพแวดล้อมที่นี้ดีมาก เพราะเขตคลองสามวาเป็นเขตพื้นที่สีเขียว ปลอดภัยจากการสร้างโรงงานอุตสาหกรรม

ในส่วนของความมั่นคงปลอดภัยทางครอบครัวของผู้สูงอายุสะท้อนให้เห็นจากการสัมภาษณ์พบว่า ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่เป็นครอบครัวขนาดเล็กเช่น พ่อ แม่ ลูก แต่มีบางครอบครัวอาศัยเป็นครอบครัวขนาดใหญ่ มีพ่อแม่ พี่น้อง หลาน อาศัยอยู่เป็นครอบครัวเดียวกันส่วนการพบปะบุตรหลานได้มีการพูดคุยกับสมาชิกในครอบครัวทุกวันผู้สูงอายุส่วนใหญ่ ไม่ได้เกิดความรู้สึกว่าอยู่คนเดียวหรือมีอาการโดดเดี่ยวแต่สำหรับการรับประทานอาหารนั้นส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้รับประทานอาหารพร้อมกันเพราะสมาชิกในครอบครัวมีภาระหน้าที่ที่ต้องทำงานมีเวลาไม่ตรงกัน มีกิจกรรมประจำวันที่ไม่เหมือนกันผู้สูงอายุส่วนใหญ่จึงมักจะได้รับประทานอาหารคนเดียวและรับประทานอาหารตรงเวลามากกว่าสมาชิกคนอื่นๆในครอบครัวส่วนความสัมพันธ์ในครอบครัวพบว่า มีลักษณะความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงมีอะไรก็จะพูดคุยปรึกษากันผู้สูงอายุเปรียบเสมือนที่ปรึกษาของครอบครัว การดูแลกันในครอบครัวผู้สูงอายุได้รับการดูแลจากลูกมากที่สุดรองลงมาคือ การดูแลกันเองระหว่างสามี-ภรรยาซึ่งสูงวัยด้วยกันทั้งคู่ กลุ่มผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ตามลำพังกับคู่สมรส จะได้รับการดูแลจากครอบครัวทางด้านการเงินโดยการส่งเงินมาให้ในแต่ละเดือน และเมื่อมีเทศกาลหรือวันหยุดบุตรหลานก็เดินทางมาเยี่ยม ผู้สูงอายุก็รู้สึกดีใจ ส่วนใหญ่กลุ่มนี้จะเป็นผู้สูงอายุช่วงต้นที่มีอายุ 60-70 ปี ที่ยังสามารถดูแลตนเองได้

ในด้านความมั่นคงปลอดภัยทางสังคมสะท้อนให้เห็นจากการได้รับความคุ้มครอง สิทธิสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่รู้สึกว่าได้มีการคุ้มครอง สิทธิสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุจากสังคม โดยเฉพาะจากหน่วยงานราชการในพื้นที่ที่ได้ให้ความรู้ ความเข้าใจในการเข้าถึงสิทธิ สวัสดิการที่ผู้สูงอายุได้รับ เช่น การได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นประจำทุกเดือน ช่องทางในการเข้าถึงแหล่งเงินกู้สำหรับผู้สูงอายุ การเปิดโอกาสให้เข้าร่วมกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ นอกจากนี้ผู้สูงอายุยังรู้สึกว่าสังคมได้ให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก โดยมีการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมสูงวัย สถานที่ราชการต่างๆ ก็เตรียมความพร้อมต้อนรับผู้สูงอายุ โดยอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุที่มาติดต่อ เช่น การสร้างทางลาดเพื่อให้ผู้สูงอายุเดินได้สะดวกขึ้น สร้างห้องน้ำที่มีราวจับเพื่อความปลอดภัยของผู้สูงอายุ มีที่นั่งสำหรับผู้สูงอายุ เป็นต้น

ด้านรายได้ของผู้สูงอายุ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายจำนวน 5 คน พบว่า ด้านรายได้ของผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่รัฐบาลให้แต่ละเดือนตามชั้นอายุ คือ อายุ 60-69 ปีรับเบี้ยยังชีพ 600 บาทต่อเดือน อายุ 70-79 ปี

รับเบี้ยยังชีพ 700 บาทต่อเดือน อายุ 80-89 ปี รับเบี้ยยังชีพ 800 บาทต่อเดือน อายุ 90 ปีขึ้นไปรับเบี้ยยังชีพ 1,000 บาทต่อเดือน นอกจากนี้ผู้สูงอายุบางรายยังมีรายได้จากบำเหน็จของสามีด้วย มีรายได้จากการทำสวนบ้าง เดือนละ 5,000-6,000 บาทต่อเดือน ผู้สูงอายุบางส่วนยังคงหารายได้ด้วยตัวเองเช่น ค่าขาย รับจ้าง เกษตรกร เพราะผู้สูงอายุช่วงอายุ 60-69 ปี สภาพร่างกายยังคงแข็งแรง ทำงานนอกบ้านได้ นอกจากรายได้ที่ส่วนใหญ่มามากจากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแล้ว รายได้จากลูกหลานและรายได้จากการประกอบอาชีพ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่คิดว่ารายได้ในปัจจุบันที่ตนเองมียังไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ แต่ก็สามารถอยู่ได้ด้วยการประหยัด ซึ่งจากการสัมภาษณ์พบว่า แม้ผู้สูงอายุจะอาศัยอยู่กับลูกหลานแต่ก็ยังมีค่าใช้จ่ายที่มีความจำเป็น ต้องใช้เงินในการซื้อของเล็กๆน้อยๆ บางในบางครั้งก็ใช้เงินในการซื้อของจำเป็น ค่ารักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วยแม้จะมีสิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้าหรือสิทธิอื่นอยู่ แต่ก็มีความจำเป็นต้องมีเงินส่วนหนึ่งไว้ใช้ในยามฉุกเฉินด้วย นอกจากนี้ก็มีค่าเดินทางบ้างในบางครั้งที่ต้องเดินทางไปต่างๆ เช่น เดินทางไปโรงพยาบาล เดินทางไปท่องเที่ยวบ้างบางโอกาส

ด้านกิจกรรมนันทนาการและการรวมกลุ่มทางสังคม

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุจำนวน 5 คน พบว่าด้านกิจกรรมนันทนาการและการรวมกลุ่มทางสังคมของผู้สูงอายุผู้สูงอายุที่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงพอจะไปทำบุญที่วัด ทุกวันพระ เข้าร่วมงานประเพณีทางศาสนาต่างๆ และได้พบปะสังสรรค์พูดคุยสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในการร่วมงานมงคลต่างๆ จากนั้นได้พูดคุยกันตามร้านค้าภายในหมู่บ้าน นอกจากนี้ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่หน่วยงานในพื้นที่จัดขึ้น เช่น โครงการวันผู้สูงอายุจะจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ซึ่งมีกิจกรรมนันทนาการและการรวมกลุ่มทางสังคมระหว่างผู้สูงอายุ ยังจัดกิจกรรมลุ้นของที่จะได้รางวัลมากมายและกิจกรรมรดน้ำดำหัวขอพรผู้สูงอายุ เพื่อเป็นกำลังใจให้กับผู้สูงอายุและเสริมคุณค่าของผู้สูงอายุ นอกจากนี้จะเป็นการเสริมสร้างให้ชุมชนได้เห็นถึงความสำคัญของผู้สูงอายุในชุมชน โครงการศึกษาดูงานของผู้สูงอายุเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งที่ได้รับการนิยมนิยมเป็นส่วนมากของผู้สูงอายุ เพราะเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้สูงอายุ ที่จะเสริมสร้างเครือข่ายผู้สูงอายุระหว่างชุมชนและได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆนอกจากชุมชน โครงการโรงเรียนผู้สูงอายุได้จัดตั้งขึ้นใหม่ซึ่งจะได้รับการตอบรับจากผู้สูงอายุเป็นอย่างดี โครงการนี้ได้ส่งเสริมด้านการเรียนรู้สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุทั้งทางร่างกายและจิตใจ และช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของผู้สูงอายุระหว่างคนในหมู่บ้าน การเข้าไปมีบทบาททางสังคมของผู้สูงอายุแขวงสามวาตะวันตก จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะมีบทบาททางสังคมพอสมควร เนื่องจากกลุ่มที่ว่างจากภาระงานทำให้มีเวลาที่เข้าไปมีบทบาท มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนบางส่วนเข้าไปเป็นสมาชิกในกลุ่มต่างๆ เช่น ชมรมไท่เก๊ก ชมรมผู้สูงอายุ ชมรมแอโรบิค เป็นต้น บางส่วนเข้าไปเป็นคณะกรรมการหมู่บ้านพร้อมทั้งได้เข้าร่วมการประชุมเพื่อที่จะนำเสนอในการแก้ไขปัญหาและความต้องการของ

ชุมชน ซึ่งผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะรู้สึกดีใจมากที่ได้ทำกิจกรรมต่างๆ โดยผู้สูงอายุจะรู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่า มีกำลังใจที่จะมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมต่อไป

2. วิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ด้านสุขภาพร่างกาย

1) ปัญหาด้านบุคลากรซึ่งแขวงสามวาตะวันตก ไม่มีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการดูแลรักษาสุขภาพร่างกายของผู้สูงอายุทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

2) ไม่ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาด้านสุขภาพร่างกายไว้เป็นการเฉพาะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านสุขภาพร่างกาย

3) ไม่มีการสร้างเครือข่ายการพัฒนาสุขภาพอย่างชัดเจน เนื่องจากการพัฒนาสุขภาพจำเป็นจะต้องมีการบูรณาการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆในพื้นที่หรือ

นอกพื้นที่ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและผู้สูงอายุได้รับประโยชน์มากที่สุด

ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี

จากการสอบถามข้อมูลพบว่า การศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการผู้สูงอายุด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ทั้งด้านสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม และความมั่นคงปลอดภัยทางสังคมครอบครัวของ มีปัญหาดังนี้

1) ปัญหาการชำรุดทรุดโทรมด้านที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่เป็นบ้านไม้ผู้สูงอายุอยู่เพียงลำพังไม่มีลูกหลานดูแล ไม่มีใครปรับปรุงซ่อมแซม

2) ปัญหาด้านงบประมาณในการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุมีไม่เพียงพอ จึงไม่สามารถดำเนินการพร้อมกันได้ จำเป็นต้องดำเนินการตามลำดับความเดือดร้อน

3) ปัญหาความปลอดภัยบริเวณรอบบ้าน ที่ไม่สามารถป้องกันโจรผู้ร้ายได้ เนื่องจากบ้านผู้สูงอายุไม่มีความมั่นคง ไม่มีรั้วกำแพงกัน

4) ปัญหาความร่วมมือกันของคนในครอบครัว คือลูกหลานหรือคนในครอบครัวผู้สูงอายุไม่ให้ความสำคัญและขาดความร่วมมือในการดูแลผู้สูงอายุ บางครอบครัวทิ้งให้ผู้สูงอายุอยู่ลำพังเดียวดาย

ด้านรายได้ของผู้สูงอายุ

จากการสอบถามข้อมูล พบว่าการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการผู้สูงอายุ ในด้านรายได้ของผู้สูงอายุ แขวงสามวาตะวันตก มักมีปัญหาในการจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุที่เสียชีวิตไปแล้ว เนื่องจากเจ้าหน้าที่เข้าถึงข้อมูลล่าช้าในการตรวจสอบการเสียชีวิตของผู้สูงอายุ ทำให้มีการเบิกจ่ายไปก่อนแล้วผู้สูงอายุไม่ได้รับข่าวสารการลงทะเบียนเบี้ยยังชีพ และไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลทางเทคโนโลยีได้

ด้านกิจกรรมนันทนาการและการรวมกลุ่มทางสังคม

จากการสอบถามข้อมูลพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการผู้สูงอายุด้านกิจกรรมนันทนาการและการรวมกลุ่มทางสังคมของผู้สูงอายุ มีปัญหาดังนี้

1) ผู้สูงอายุที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ด้านต่างๆ ไม่ประสงค์จะเข้าร่วมกิจกรรมการรวมกลุ่มทางสังคมและไม่อยากรับบทบาทต่างๆ

2) ปัญหาในการขาดปัจจัยต่างๆ เช่น ปัจจัยด้านทุนทรัพย์ และลูกหลานไม่ยอมพาไปร่วมกิจกรรม

3) ผู้สูงอายุบางส่วนไม่ยอมเข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากมีโรคประจำตัว สุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง เดินทางไม่สะดวก ทำให้มีอุปสรรคไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้

4) ผู้สูงอายุบางส่วนอยู่ห่างจากศูนย์เยาวชนซึ่งเป็นศูนย์รวมกิจกรรมต่างๆ เช่น การออกกำลังกาย ทำให้เป็นอุปสรรคในการเดินทาง

3. แนวทางการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ด้านสุขภาพร่างกาย

จากการสอบถามข้อมูลสามารถสรุปแนวทางในการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ดังนี้

1) ส่งเสริมให้ประชาชนในเขตคลองสามวา ได้มีความรู้ ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพตนเอง รู้จักช่วยเหลือตนเองและพึ่งพาคนอื่นให้น้อยที่สุด เพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันกับประชาชนและเมื่อประชาชนในเขตคลองสามวา มีความรู้ ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพตนเองได้แล้ว ก็สามารถเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่วัยสูงอายุได้อย่างมีความสุข มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง นอกจากนี้เมื่อประชาชนมีความรู้ ความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเอง และยังสามารถดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวตนเองอีกด้วย ซึ่งศูนย์สาธารณสุข เขตคลองสามวา ได้วางแนวทางในการดำเนินงาน ภายใต้นโยบายของกรุงเทพมหานคร เพื่อเตรียมความพร้อมประชาชนเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ ด้วยโครงการและกิจกรรมต่างๆ เช่น โครงการคลินิกผู้สูงอายุครบวงจร โครงการศูนย์ฟื้นฟูสุขภาพผู้สูงอายุ โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โครงการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวเชิงป้องกันในชุมชน (Prevent Long-Term Care) โดยนำต้นแบบการดำเนินงานมาจากจังหวัดฟูกูโอกะ ประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น

2) ส่งเสริมให้ครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันหลักในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ให้ช่วยกันดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในครอบครัวด้วยการปลูกจิตสำนึกให้คนในครอบครัว มีความกตัญญู ดูแลเอาใจใส่ผู้สูงอายุให้มีความรู้ ถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ และปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม โดยศูนย์สาธารณสุข เขตคลองสามวาได้ส่งเสริมสถาบันครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุผ่านโครงการเสริมสร้างสัมพันธภาพบุคคลภายในครอบครัว

3) ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมสนับสนุนผู้สูงอายุ ให้ได้รับการดูแลสุขภาพ และออกจากบ้านไปร่วมกิจกรรม พัฒนาด้านร่างกาย จิตใจและการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นโดยจัดสถานที่เหมือนบ้าน มีห้องจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมด้านจิตวิทยา กิจกรรมฟื้นฟูกายภาพ

4) ควรมีการผลักดันให้มีการจัดตั้งอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน เพื่อให้การดูแลผู้สูงอายุในชุมชนที่ขาดผู้ดูแล ถูกทอดทิ้ง ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ถูกละเลยเพิกเฉย และได้รับการดูแลไม่ถูกต้อง โดยให้การดูแลช่วยเหลือตามความจำเป็น และตามความต้องการของผู้สูงอายุอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และสม่ำเสมอ นอกจากนี้ผู้ดูแลยังสามารถให้ความรู้แก่สมาชิกในครอบครัว ประชาชนในชุมชน เพื่อให้การดูแลผู้สูงอายุอย่างถูกต้อง

ด้านความเป็นอยู่ที่ดี

จากการสอบถามข้อมูล สามารถสรุปแนวทางในการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ แขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ด้านความเป็นอยู่ที่ดี ทั้งด้านสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม และความปลอดภัยทางสังคมและครอบครัว ดังนี้

1) จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือประชาชนเพื่อเป็นศูนย์ในการช่วยเหลือซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง ไม่มีบุตรหลานดูแล ยากไร้ อยู่ตัวคนเดียว โดยดำเนินการผ่านคณะกรรมการศูนย์ช่วยเหลือพิจารณาตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2)พ.ศ.2561

2) ฝ่ายสวัสดิการและพัฒนาสังคมขอความช่วยเหลือไปยังสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และหน่วยงานอื่นๆที่สามารถให้ความช่วยเหลือด้านที่พักอาศัยให้กับผู้สูงอายุได้

3) ส่งเสริมให้ครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันหลักในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ ให้ช่วยกันดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในครอบครัว ด้วยการปลูกจิตสำนึกให้คนในครอบครัว บุตรหลาน มีความกตัญญู เอาใจใส่ผู้สูงอายุให้มีความรู้ในการปฏิบัติตัวด้านสุขภาพ ให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ พร้อมทั้งปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม โดยศูนย์สาธารณสุขเขตคลองสามวาได้ส่งเสริมสถาบันครอบครัว ในการดูแลผู้สูงอายุผ่านโครงการเสริมสร้างสัมพันธภาพบุคคลในครอบครัว

ด้านรายได้ของผู้สูงอายุ

จากการสอบถามข้อมูล สามารถสรุปแนวทางในการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ แขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ด้านรายได้ของผู้สูงอายุ มีดังนี้

1) ผลักดันให้ผู้สูงอายุเปลี่ยนวิธีการรับเบี้ยยังชีพ จากรับเป็นเงินสดเปลี่ยนเป็นรับผ่านบัญชีธนาคาร เพราะปัจจุบันการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้จ่ายผ่านกรมบัญชีกลาง ซึ่งสามารถป้องกันความผิดพลาดในการจ่ายเบี้ยยังชีพ เพราะกรมบัญชีกลางสามารถตรวจสอบข้อมูลบุคคลผ่านกรมการปกครองได้โดยตรง

2) เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์เรื่องสิทธิสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุมากขึ้น นอกจากช่องทางออนไลน์ หรือส่งเอกสารไปที่บ้าน เช่นการลงพื้นที่ในชุมชนหรือหมู่บ้านเพื่อเข้าถึงผู้สูงอายุได้มากขึ้น

3) ส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ โดยดำเนินการในรูปแบบของโรงเรียนผู้สูงอายุ มีการกำหนดรายวิชาที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์กับผู้สูงอายุ เช่น การส่งเสริมอาชีพ การให้ความรู้ด้านสุขภาพ การให้ความรู้ในด้านการดำรงชีวิต

ด้านกิจกรรมนันทนาการและการรวมกลุ่มทางสังคม

จากการสอบถามข้อมูล สามารถสรุปแนวทางในการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ แขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ด้านกิจกรรมนันทนาการและการรวมกลุ่มทางสังคม มีดังนี้

1) ควรเพิ่มบทบาทของผู้สูงอายุในชุมชน โดยการเชิญให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมการเป็นคณะกรรมการต่างๆ ให้ผู้สูงอายุมีโอกาสแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนรุ่นใหม่และสร้างความภาคภูมิใจให้ผู้สูงอายุไม่รู้สึกรำคาญตัวเองไร้อำนาจ

2) ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น เช่นกิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมทางประเพณีต่างๆ

3) ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม ระหว่างผู้สูงอายุด้วยกัน หรือกลุ่มชมรมที่มีสมาชิกหลากหลายวัย เพื่อลดช่องว่างระหว่างวัยสร้างความสัมพันธ์อันอบอุ่นให้กับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ร่วมทำกิจกรรมระหว่างผู้สูงอายุด้วยกันและทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว บุตรหลานในชุมชน

4) พัฒนาโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุที่ดำเนินการอยู่ในขณะนี้ ให้มีกิจกรรมที่พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้ครบทุกด้านตามมาตรฐานการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของกรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปีงบประมาณ

อภิปรายผล

1. การบริหารจัดการคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ แขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ด้านสุขภาพร่างกาย ผู้สูงอายุสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันและสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ เช่น อาบน้ำ แต่งตัว รับประทานอาหาร ไปตลาด ทำกับข้าวด้วยตัวเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของธัชัมพร อุทัยฉาย (2559,ออนไลน์) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำพันชาติ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า ด้านร่างกายผู้สูงอายุสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเองเช่น อาบน้ำ กินข้าว และสามารถเคลื่อนไหวโดยการเดิน การนั่งได้ ส่วนการออกกำลังกายนั้นผู้สูงอายุส่วนน้อยที่ออกกำลังกายเป็นประจำ ซึ่งส่วนใหญ่คิดว่าการทำงานบ้านเล็กน้อยเป็นการออกกำลังกายแล้ว การคัดกรองสุขภาพจากศูนย์สาธารณสุขเบื้องต้นพบว่า ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุมีโรคประจำตัวเช่นโรคความดันโลหิตสูง โรคปวดเมื่อย โรค

ข้อเข่าเสื่อมโรคเบาหวาน และบางครั้งมีอาการปวดหัว ตัวร้อน เป็นไข้ตามสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี ทองตะลุง (2553,หน้า70) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่าสภาพคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ผู้สูงอายุสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง ด้านสุขภาพจิต สุขภาพร่างกายไม่ค่อยได้ตรวจสุขภาพกันที่เจ็บป่วยมากที่สุดคือโรคปวดเมื่อย โรคข้อเสื่อม โรคความดันโลหิต มีปริมาณแคลอรี่สูง และมีอาการปวดศีรษะ ตัวร้อนเป็นไข้บ้างตามสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง

ด้านความเป็นอยู่ที่ดี ผู้สูงอายุมิที่พักอาศัยเป็นของตนเอง มีทั้งที่เป็นบ้านดั้งเดิมและปรับปรุงต่อเติม สภาพบ้านเรือนส่วนใหญ่แข็งแรง อากาศปลอดโปร่ง มีสิ่งอำนวยความสะดวกใช้ตามความเหมาะสม ในส่วนของความสัมพันธ์ในครอบครัวของผู้สูงอายุส่วนใหญ่อยู่กับลูกหลาน ได้พบปะพูดคุยกันทุกวัน ไม่รู้สึกเหงา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี ทองตะลุง (2553,หน้า70) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก จังหวัดนครสวรรค์ ด้านสภาพแวดล้อมบ้านที่อยู่อาศัยบางส่วนเป็นผู้สูงอายุเองโดยอาศัยอยู่มานานแล้ว และอีกส่วนหนึ่งผู้สูงอายุอยู่กับลูกหลานที่มีเวลาว่าง มีปัญหาด้านมลภาวะเล็กน้อยจากฝุ่นละอองควันไฟ และสอดคล้องกับงานวิจัยของภิญโญ สนน้อย (2559,หน้า153-169) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่าสภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสภาพแวดล้อม ลักษณะที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความเหมาะสม มีสิ่งอำนวยความสะดวก อากาศถ่ายเทดี ไม่มีเสียงรบกวนปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย

ด้านรายได้ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพที่รัฐบาลให้ในแต่ละเดือน

คืออายุ60-69 ปี รับเบี้ยยังชีพ 600 บาทต่อเดือน อายุ 70-79 ปี รับเบี้ยยังชีพ 700 บาทต่อเดือน อายุ80-89 ปี รับเบี้ยยังชีพ 800 บาทต่อเดือน อายุ 90 ปีขึ้นไปรับเบี้ยยังชีพ 1,000 บาทต่อเดือน และจากลูกหลานให้เป็นรายเดือนๆละประมาณ 1,000-2,000 บาทต่อเดือน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี ทองตะลุง (2553,หน้า70) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษา พบว่าสภาพคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก จังหวัดนครสวรรค์ ด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุและบางส่วนลูกหลานให้ไว้ใช้จ่าย

ด้านกิจกรรมนันทนาการและการรวมกลุ่มทางสังคม ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีร่างกายแข็งแรงสามารถไปทำบุญวันพระ ร่วมงานประเพณีต่างๆ พบปะเพื่อนฝูงในงานสังสรรค์และงานมงคล ชอบเข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงาน

ในพื้นที่จัดขึ้น ส่วนการเข้าร่วมกิจกรรม ได้เข้าไปมีบทบาทบ้างพอสมควร เช่น การเป็นสมาชิกกลุ่มชมรมต่างๆ เป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภินันท์ สนน้อย (2559, หน้า153-169) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่าสภาพคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดบุรีรัมย์ด้านความสัมพันธ์กับครอบครัวและชุมชน สถานภาพของผู้สูงอายุในชุมชนส่วนใหญ่ค่อนข้างดี ได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมากพอสมควร และสอดคล้องกับงานวิจัยของธิดัมพร อุทัยฉาย (2559,ออนไลน์) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำพันชาติ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่าด้านสังคมผู้สูงอายุมีความสุขที่จะได้พบกับเพื่อนในวัยเดียวกัน และได้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม

2. วิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการผู้สูงอายุแขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ด้านสุขภาพร่างกาย เขตคลองสามวาไม่มีบุคลากรที่เชี่ยวชาญเฉพาะในด้านการดูแลรักษาสุขภาพร่างกายและจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ลภัส รักษ์วงศ์ (2554,ออนไลน์) ได้ศึกษานโยบายสวัสดิการสังคมของภาครัฐ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าจิว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่าปัญหาอุปสรรคและนโยบายสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านการบริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขมีปัญหาและอุปสรรค เช่นขาดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความชำนาญในการให้คำแนะนำที่ดี และการให้บริการทางการแพทย์พยาบาลในแต่ละด้าน สำหรับปัญหาและอุปสรรคในเรื่องนี้คือ ไม่ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาด้านสุขภาพร่างกายและไม่ได้มีการสร้างเครือข่ายพัฒนาด้านสุขภาพอย่างชัดเจน ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นผลการศึกษาที่ผู้ศึกษาค้นพบขึ้นมาใหม่ ไม่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยอื่นๆที่ผ่านมา จึงเป็นผลการวิจัยที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุต่อไป

2.2 ด้านความเป็นอยู่ที่ดี ที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุทรุดโทรม ปัญหาด้านความปลอดภัยรอบบริเวณบ้านที่ไม่สามารถป้องกันโจรผู้ร้ายได้ ลูกหลานหรือครอบครัวไม่ให้ความสำคัญและความร่วมมือในการดูแลผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี ทองตลุง (2553, หน้า70) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่าสภาพคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุที่อยู่ลำพัง มักมีสภาพทรุดโทรม และไม่ปลอดภัยนอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องมลภาวะอีกด้วย

ด้านรายได้ มีปัญหาในการจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุที่เสียชีวิตไปแล้ว เนื่องจากเจ้าหน้าที่ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลผู้สูงอายุที่ยังมีชีวิตอยู่ได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวไม่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยอื่นๆที่ผ่านมา จึงเป็นผลการวิจัยที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาระบบในการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเขตคลองสามวาได้

2.4 ด้านกิจกรรมนันทนาการและการรวมกลุ่มทางสังคม ผู้สูงอายุบางส่วนไม่ยอมเข้าร่วมกิจกรรมเนื่องจากสภาพร่างกายไม่แข็งแรง เดินทางไปมาลำบาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี ทองตะลุง (2553,หน้า70) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า สภาพคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในด้านสภาพสังคม เมื่อเข้าสู่วัยชราร่างกายของผู้สูงอายุจะทรุดโทรมไปตามกาลเวลา ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเดินทาง การเคลื่อนไหวร่างกายไม่ค่อยดีทำให้การไปเข้าร่วมกิจกรรมลดลงด้วย

3. แนวทางการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ด้านสุขภาพร่างกาย ส่งเสริมให้ประชาชนในแขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา มีความรู้ความเข้าใจ ในการดูแลรักษาสุขภาพของตนเอง รู้จักช่วยเหลือตนเองไม่ต้องพึ่งพาคนอื่น ส่งเสริมให้ครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันหลักในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ ด้วยการปลูกจิตสำนึกให้คนในครอบครัว บุตรหลาน มีความกตัญญู เอาใจใส่ ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชมรมแอโรบิกในทุกหมู่บ้าน เพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุและประชาชนทั่วไป ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งเครือข่ายการดูแลสุขภาพสุขภาพของผู้สูงอายุในแขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยสนับสนุนจากโรงพยาบาลศูนย์สาธารณสุขในพื้นที่ และผลักดันให้มีการจัดตั้งอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้านเพื่อให้การดูแลผู้สูงอายุในชุมชนที่ขาดคนดูแล ถูกทอดทิ้ง และช่วยเหลือตนเองไม่ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี ทองตะลุง (2553,หน้า70) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่าแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก จังหวัดนครสวรรค์ด้านความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของครอบครัวและการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุ ส่งเสริมความสัมพันธ์ภายในครอบครัว การเอาใจใส่จากครอบครัวอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิญา ทองหมื่น (2554,ออนไลน์) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเกษม อำเภอดงเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่าแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเกษม อำเภอดงเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี ด้านเครือข่ายเกื้อหนุนควรมีการจัดตั้งอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในพื้นที่และในหมู่บ้านอย่างเพียงพอและสอดคล้องกับงานวิจัย ของทิพย์พร อุทัยฉาย (2559,ออนไลน์) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำพันชาติ อำเภอดงสามหมอก จังหวัดอุตรธานี ผลการศึกษาที่พบคือ ข้อเสนอแนะการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านร่างกายควรส่งเสริมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุให้ดูแลตนเองได้

ด้านความเป็นอยู่ที่ดี จัดศูนย์ช่วยเหลือประชาชนเพื่อเป็นศูนย์ช่วยเหลือในการซ่อมแซมที่พักให้กับผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง ไม่มีบุตรหลานดูแล อยู่อย่างโดดเดี่ยวเดียวดาย โดยดำเนินการผ่านคณะกรรมการศูนย์ช่วยเหลือพิจารณา ฝ่ายสวัสดิการและพัฒนาสังคมขอความช่วยเหลือไปยังสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่สามารถให้ความช่วยเหลือด้านที่พักอาศัยให้กับผู้สูงอายุได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญญา ทองหมื่น (2554,ออนไลน์) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเกษม อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี

ผลการศึกษาพบว่าแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเกษม ด้านที่อยู่อาศัย ควรจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาและจัดทำบัญชีผู้สูงอายุที่ขาดการดูแลหรือยากจนไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ เพื่อพิจารณาให้การช่วยเหลือในการซ่อมแซมหรือปลูกสร้างที่อยู่อาศัย

ด้านรายได้ ผลักดันให้ผู้สูงอายุเปลี่ยนวิธีการรับเบี้ยยังชีพจากรับเป็นเงินสดให้เปลี่ยนมาเป็นรับผ่านบัญชีธนาคารกรุงไทย และส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมให้กับผู้สูงอายุซึ่งเขตคลองสามวาได้วางแผนดำเนินการด้านการส่งเสริมอาชีพด้วยการกำหนดโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องได้แก่ โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ สอดคล้องกับงานวิจัยของพจนา ศรีเจริญ (2554,ออนไลน์) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในสมาคมข้าราชการนอกระจำการในจังหวัดเลย โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในสมาคมข้าราชการนอกระจำการ จังหวัดเลย พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การเป็นสมาชิกกลุ่ม กิจกรรมในเวลาว่าง ตำแหน่งหน้าที่ ภาระหนี้สินและรายได้ ซึ่งผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าแนวทางสำคัญในการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุควรให้ความสำคัญในด้านการจัดการรายได้ โดยการส่งเสริมการประกอบอาชีพที่เหมาะสม และการจัดกิจกรรมในเวลาว่าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิญญา ทองหมื่น (2554,ออนไลน์) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเกษม อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเกษม ด้านรายได้มีการส่งเสริมอาชีพแก่ผู้สูงอายุตามที่ถนัด และมีการดำเนินการในพื้นที่ให้มีการทำอาชีพเสริมที่บ้าน

3.4 ด้านกิจกรรมนันทนาการและการรวมกลุ่มทางสังคม ควรเพิ่มบทบาทของผู้สูงอายุในชุมชน โดยการเชิญให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมการเป็นคณะกรรมการต่างๆและการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่ทางเขตคลองสามวาจัดขึ้น ควรมีการจัดสรรรับ-ส่งผู้สูงอายุที่ไม่สามารถเดินทางมาร่วมกิจกรรมได้ ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่ม ชมรมระหว่างผู้สูงอายุด้วยกัน หรือกลุ่ม ชมรมที่มีสมาชิกชมรมหลากหลายวัยเพื่อลดช่องว่างระหว่างวัย สร้างความสัมพันธ์ ความอบอุ่นให้กับผู้สูงอายุ พัฒนาโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุให้ครบทุกด้านตามมาตรฐานพัฒนา

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของกรุงเทพมหานคร และจัดตั้งศูนย์บริการผู้สูงอายุครบวงจรขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชนทุกด้านซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี ทองตะลุง (2553, หน้า70) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่าแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านความพึงพอใจในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมโอกาสให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจและร่วมรับผลประโยชน์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงณา ศรีเจริญ (2544,ออนไลน์) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในสมาคมข้าราชการนอกระจำการในจังหวัดเลย โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อการศึกษาระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุพบว่า ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่การเป็นสมาชิกกลุ่ม การจัดกิจกรรมในเวลาว่าง ตำแหน่งหน้าที่ภาระหนี้สินและรายได้ ซึ่งผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า แนวทางสำคัญในการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ควรให้ความสำคัญโดยการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการศึกษา

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ดังนี้

- 1.1 ควรตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของพื้นที่แขวงสามวาตะวันตก
- 1.2 ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจากการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในแขวงนั้น
- 1.3 ควรจัดให้มีหน่วยฉุกเฉินในชุมชนหรือใกล้ชุมชน ในกรณีผู้สูงอายุเกิดเจ็บป่วยและไม่สามารถไปโรงพยาบาลได้ด้วยตนเอง
- 1.4 ควรมีการจัดตั้งกองทุนสงเคราะห์ผู้สูงอายุประจำแขวงนั้น
- 1.5 ควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการผู้สูงอายุครบวงจรในชุมชนของแขวงสามวาตะวันตก เพื่อเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในทุกๆด้าน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในแขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร จึงทำให้ทราบเฉพาะการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในแขวงสามวาตะวันตกเท่านั้น ดังนั้นการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเขตคลองสามวาจะได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างเพื่อนำมากำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุต่อไป

2.2 การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของแขวงสามวา
ตะวันตก เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

บรรณานุกรม

- ชนะโชค คำวัน.(2553) แนวทางการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลปลาปาก จังหวัดนครพนม. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธิษัฒพร อุทัยฉาย. (2559) คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำพันชาติ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นวรรตน์ ปัญจนทรัพย์. การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่ต้องพึ่งพาตนเอง ในเขตอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- ประนอม โอทกานนท์.(2554) ชีวิตที่สุขสมบูรณ์ของผู้สูงอายุไทย : หลักการ งานวิจัยและบทเรียนจากประสบการณ์. พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์ลภัส รักษ์วงศ์. (2554) นโยบายสวัสดิการสังคมของภาครัฐที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลท่าจี้ อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- พจนา ศรีเจริญ.(2544).ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในสมาคมข้าราชการนอกระจำการในจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา สถาบันราชภัฏเลย.
- วารสารสุขภาพสำนักอนามัย. (2566) ปีที่12 ฉบับที่ 2 .กรุงเทพมหานคร.
- สุมาลี ทองตะลุง.(2553). การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ก จังหวัดนครสวรรค์. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อภิญา ทอหมื่น.(2554). การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเกษม อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี. รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น.ขอนแก่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อภินันท์ สนน้อย.(2559). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดบุรีรัมย์.วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุขฎีบัณฑิต.คณะมนุษยและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.